

Sygn. akt II Ca 945/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lutego 2014 roku Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Ewa Bazelan (spr.)

Protokolant Protokolan sądowy Katarzyna Szumiło

po rozpoznaniu w dniu 11 lutego 2014 roku w Lublinie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...)

Funduszu (...) w G.

przeciwko S. C.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w Chełmie z dnia 6

marca 2013 roku, sygn. akt VIII C 178/13

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Chełmie do ponownego rozpoznania z pominięciem przepisów o postępowaniu uproszczonym pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

II Ca 945/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 6 marca 2013 roku Sąd Rejonowy w Chełmie:

I. zasądził od pozwanego S. C. na rzecz powoda (...)Funduszu (...) z siedzibą w G. kwotę 4.488,35 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 21 marca 2012 roku do dnia zapłaty;

II. odstąpił od obciążenia pozwanego S. C. obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz powoda.

Apelację od tego wyroku wniósł pozwany S. C., który zaskarżył wyrok w całości i zarzucił: naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art.82 ustawy z dnia z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeksu cywilnego zwanym dalej k.c. poprzez niezastosowanie go w niniejszej sprawie, podczas gdy zostały spełnione przesłanki od których uzależnione jest jego zastosowanie polegające na udowodnieniu przez pozwanego iż choruje na schizofrenie paranoidalną, a co się z tym wiąże iż miał on wyłączoną świadomość i swobodę podjęcia decyzji i wyrażenia woli o zawarciu przedmiotowej umowy kredytu gotówkowego.

Ponadto skarżący podniósł zarzut przedawnienia roszczeń dochodzonych przez powoda wskazanych w pozwie.

W związku z postawionymi zarzutami skarżący wnosił o:

- zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa;

- orzeczenie zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, według norm prawem przepisanych;

ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach dotychczasowego postępowania.

W odpowiedzi na apelację powód (...) Fundusz (...)z siedzibą w G. wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego przed Sądem II instancji, według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja, o ile wnosi o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu jest uzasadniona, gdyż Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy (art. 386 § 4 k.p.c.) naruszając przy tym prawo materialne, a zgromadzone dowody nie dają wystarczających podstaw do zmiany wyroku przez Sąd drugiej instancji (art. 505¹² §1 k.p.c.).

Nierozpoznanie istoty sprawy zachodzi gdy rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, gdy zaniechał on zbadania materialnej podstawy powództwa albo merytorycznych zarzutów pozwanego. Ta ostatnia sytuacja ma miejsce w niniejszym przypadku.

Mianowicie Sąd Rejonowy nie odniósł się w ogóle do zarzutu pozwanego dotyczącego braku jego świadomości lub swobody w składaniu oświadczeń woli mogącego wskazywać na nieważność umowy, z której powód wywodzi swoje roszczenia.

Wbrew stwierdzeniom strony powodowej i Sądu Rejonowego pozwany nie powoływał złego stanu zdrowia jako przyczyny braku środków na zapłacenie zadłużenia, a jako przyczynę braku należytej orientacji w sytuacji.

Pozwany wprawdzie nie wyartykułował zarzutu nieważności umowy, ale treść sprzeciwu od nakazu zapłaty wskazuje na przytoczenie podstaw takiego zarzutu w postaci braku świadomości lub swobody w powzięciu decyzji i wyrażeniu woli. Mianowicie pozwany podniósł, że choruje od 1994 roku na schizofrenię paranoidalną i w związku z tym jego stan zdrowia nie pozwala mu relatywnie funkcjonować w społeczeństwie i ma problemy z realną oceną otaczającego go rzeczywistego świata (k.7). Na potwierdzenie swojego stanu zdrowia pozwany przedstawił zaświadczenie lekarskie, z którego wynika, że leczy się psychiatrycznie od 1994 roku na chorobą przewlekłą z rozpoznaniem schizofrenia paranoidalna (k.8)

Dlatego też trafnie wywodzi autor apelacji, że Sąd Rejonowy pominął treść art. 82 k.c. zgodnie z którym: nieważne jest oświadczenie woli złożone przez osobę, która z jakichkolwiek powodów znajdowała się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Dotyczy to w szczególności choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego, chociażby nawet przemijającego, zaburzenia czynności psychicznych.

Sąd Rejonowy nie przeanalizował i nie odniósł się w żaden sposób do podnoszonych przez pozwanego w tym zakresie okoliczności, nie przeprowadził także żadnego postępowania w tym kierunku. Należy zaznaczyć, że z uwagi na występującą u pozwanego (działającego samodzielnie) chorobę psychiczną w postaci schizofrenii paranoidalnej mamy do czynienia ze szczególną sytuacją procesową, w której Sąd winien podjąć czynności dowodowe z urzędu (art. 232 zdanie drugie k.p.c.) zmierzające do ustalenia jego stanu zdrowia i jego wpływu na ewentualną zdolność do składania oświadczeń woli w momencie zawierania umowy kredytowej z dnia 19 listopada 2008 roku, z której strona powodowa wywodzi swoje roszczenia nabyte w drodze cesji.

Słusznie podnosi skarżący, że ocena występowania przesłanek z art. 82 k.c. wymaga wiadomości specjalnych, a zatem konieczne było zasięgnięcie opinii biegłego. Jednakże Sąd Okręgowy oddalił wniosek dowodowy w tym względzie

zgłoszony w apelacji, gdyż zgodnie z art. 505¹¹ § 1 k.p.c.: sąd drugiej instancji nie przeprowadza postępowania dowodowego z wyjątkiem dowodu z dokumentu.

W konsekwencji dotychczas zgromadzone dowody nie dały wystarczających podstaw do merytorycznej zmiany wyroku przez Sąd drugiej instancji – byłoby to przedwczesne i dlatego też konieczne było uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania (art. 505¹² §1 k.p.c.). Z uwagi na fakt, że przy ponownym rozpoznaniu zajdzie potrzeba skorzystania z wiadomości specjalnych i opinii biegłego (po zgromadzeniu niezbędnej dokumentacji medycznej) Sąd Okręgowy przekazał sprawę do rozpoznania z wyłączeniem przepisów o postępowaniu uproszczonym (art. 505¹² §2 k.p.c. w zw. z art. 505⁷ k.p.c.).

Niezależnie od tego należy zaznaczyć, że aby możliwe było rozpoznanie istoty sprawy konieczne jest określenie tej istoty - określenie tego co jest przedmiotem sprawy. O przedmiocie sprawy decyduje żądanie powoda i powołane przez niego okoliczności faktyczne, co pociąga za sobą zastosowanie określonej podstawy prawnej i ocenę żądania powoda w kontekście tej podstawy. Dlatego też do rozpoznania istoty sprawy konieczne jest w pierwszej kolejności sprecyzowanie przez powoda żądania i jego podstawy faktycznej.

Natomiast w niniejszym przypadku żądanie pozwu co do odsetek nie zostało należycie określone przez powoda co do podstawy faktycznej. Wskazał on jedynie, że z tego tytułu jest dochodzona kwota 1265 zł 82 gr, w tym 1100 zł 54 gr tytułem odsetek umownych naliczanych zgodnie z treścią zawartej umowy do dnia sprzedaży wierzytelności i 165 zł 27 gr odsetek ustawowych od kwoty wymagalnego kapitału do dnia wniesienia pozwu. O ile jeśli chodzi o kwotę odsetek ustawowych 165, 27 zł, jej sposób wyliczenia jest zrozumiały, to w pozostałym zakresie nie jest jasne jakich odsetek i od jakich kwot powód dochodzi, a w konsekwencji nie można nadać sprawie dalszego biegu i ocenić czy te odsetki przysługują stronie powodowej. Podobnie jeśli chodzi o dochodzoną kwotę poniesionych przez bank kosztów 44, 25 zł nie jest wiadome co się na nie składa.

Także z powyższych przyczyn nie było możliwe odniesienie się przez Sąd Okręgowy do zasadności żądania pozwu w tym zakresie (przyznanie przez pozwanego wysokości dochodzonych kwot z uwagi na jego stan zdrowia psychicznego należy uznać za budzące wątpliwości), co także skutkowało koniecznością uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy w pierwszej kolejności wezwie pełnomocnika powoda do określenia (w określonym terminie pod rygorem zawieszenia postępowania) żądania pozwu co do odsetek i kosztów, tj. wskazania sposobu wyliczenia skapitalizowanych odsetek – od jakich kwot, według jakiej stopy oraz za jakie okresy są dochodzone odsetki wskazane w pozwie, jak też jakie koszty składają się na kwotę 44 zł 25 gr.

Należy dodać, że wskazanie przez stronę powodową powyższych danych co do żądanych odsetek jest niezbędne także z uwagi na podniesiony przez pozwanego w apelacji zarzut przedawnienia.

Następnie po wykonaniu powyższego zobowiązania przez stronę powodową Sąd Rejonowy przeprowadzi postępowanie dowodowe stosownie do wniosków stron (aktualnie obie strony są reprezentowane przez profesjonalnych pełnomocników, wobec czego nie ma podstaw do inicjatywy sądu z urzędu) i rozpozna zasadność żądania pozwu, w tym przeanalizuje zarzuty pozwanego co do ważności jego oświadczenia woli oraz przedawnienia roszczeń strony powodowej.

Z uwagi na powyższe i w oparciu o wskazane przepisy Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.